

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

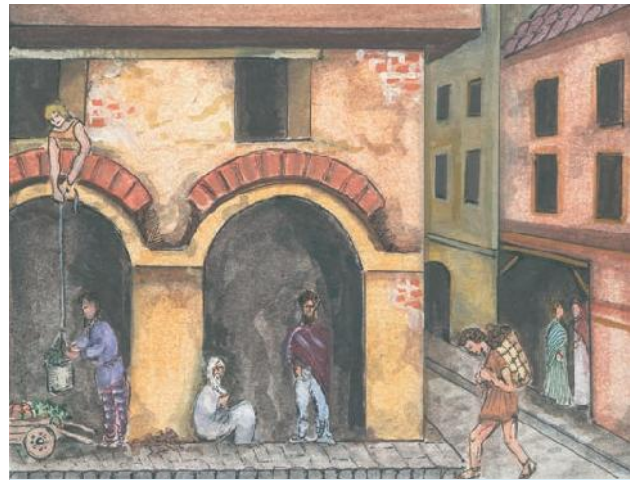
Οι Ρωμαίοι ζούσαν σε μικρές και μεγάλες πόλεις καθώς και σε χωριά της υπαίθρου. Η Ρώμη με τα κτίριά της, το λιμάνι της και τα θεάματά της αποτελούσε το κέντρο ζωής του ρωμαϊκού κόσμου.

Η Ρώμη ήταν η έδρα του αυτοκράτορα και η καρδιά του ρωμαϊκού κράτους. Ήταν χτισμένη πλάι στον Τίβερη ποταμό και στολισμένη με ναούς, ωραία κτίρια και έργα τέχνης. Στην περίοδο ακμής της αυτοκρατορίας ο πληθυσμός της, μαζί με τους δούλους και τους ξένους, πλησίαζε το ενάμισι εκατομμύριο. Οι περισσότεροι κάτοικοι διέμεναν σε πολυκατοικίες και οι πιο εύποροι σε μονοκατοικίες. Στον Παλατίνο λόφο ήταν χτισμένο και το παλάτι των αυτοκρατόρων.

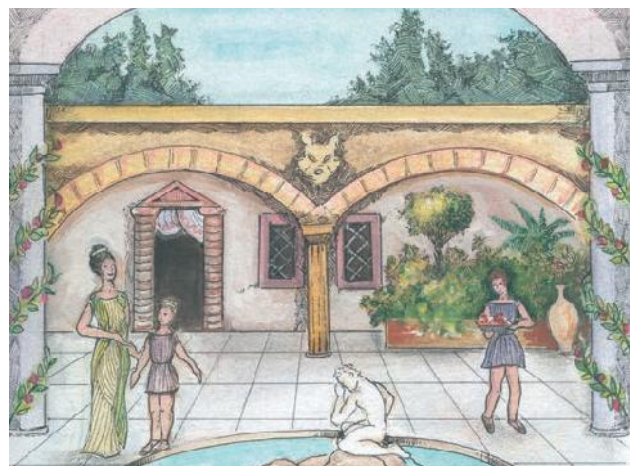
Οι κάτοικοι της ρωμαϊκής υπαίθρου ήταν γεωργοί, βοσκοί, τεχνίτες και μικροέμποροι. Οι μεγαλοϊδιοκτήτες γεωργοί είχαν μεγάλα και γόνιμα αγροκτήματα. Σε αυτά ήταν κτισμένα τα σπίτια των ιδιοκτητών και κοντά τους στάβλοι, ορνιθώνες και αποθήκες για τους καρπούς και τις ζωοτροφές. Όλα αυτά τα φρόντιζαν οι δούλοι, που έμεναν μόνιμα εκεί.

Οι μικροϊδιοκτήτες καλλιεργούσαν μόνοι τα κτήματά τους και ζούσαν από τα λιγοστά προϊόντα της παραγωγής τους. Τα παιδιά τους συνήθως εγκατέλειπαν την ύπαιθρο και αναζητούσαν εργασία και καλύτερη τύχη στον στρατό, στην πόλη, στις τέχνες και στα δημόσια έργα, που γίνονταν σε όλη την αυτοκρατορία.

Όλοι αυτοί, πλούσιοι και φτωχοί, πήγαιναν συχνά στη Ρώμη για να πάρουν μέρος στις μεγάλες γιορτές και στους αγώνες που γίνονταν εκεί.

1. Πολυκατοικίες σε φτωχογειτονιά.

2. Έπαυλη πλουσίων στα προάστια.

- Παρατηρήστε και συγκρίνετε τις εικόνες 1 και 2. Βρείτε ομοιότητες και διαφορές. Συμβαίνει κάτι ανάλογο σήμερα;
- Παρατηρήστε την εικόνα 3 και εντοπίστε τις γεωργικές δραστηριότητες που απεικονίζονται σε αυτή. Τι συμπεραίνετε για τον ιδιοκτήτη αυτού του αγροκτήματος;

3. Ψηφιδωτή παράσταση ρωμαϊκού αγροκτήματος.
(Τύνιδα, Εθνικό Μουσείο)

4. Ο Τίβερης αρτηρία ζωής για τη Ρώμη

4.α. Ο Τίβερης ποταμός.

Η Ρώμη δεν είναι παραθαλάσσια. Ο Τίβερης ποταμός όμως, που ήταν πλωτός, συνέδεε την πόλη με τη θάλασσα και με όλα τα λιμάνια της Μεσογείου. Καθημερινά ανέβαιναν τον Τίβερη 25 φορηγίδες¹, μεταφέροντας σιτάρι στη Ρώμη και κοντά τους άλλες, φορτωμένες λάδι, κρασί, τρόφιμα, μέταλλα, υλικά οικοδομής και άλλα είδη για την αγορά. Οι Ρωμαίοι, εκτιμώντας την αξία του Τίβερη για τη ζωή τους, τον τιμούσαν και τον λάτρευαν ως θεό.

Will Durant,
Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού

5. Άρτος και θεάματα

Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες για να κρατούν ικανοποιημένους τους κατοίκους των μεγάλων πόλεων, που έκαναν συχνά εξεγέρσεις, τους πρόσφεραν δωρεάν γεύματα και δωρεάν διασκέδαση (άρτο και θεάματα). Αντά τα θεάματα ήταν κυρίως μονομαχίες και θηριομαχίες.

5.1 Μια παράσταση στο Κολοσσαίο.

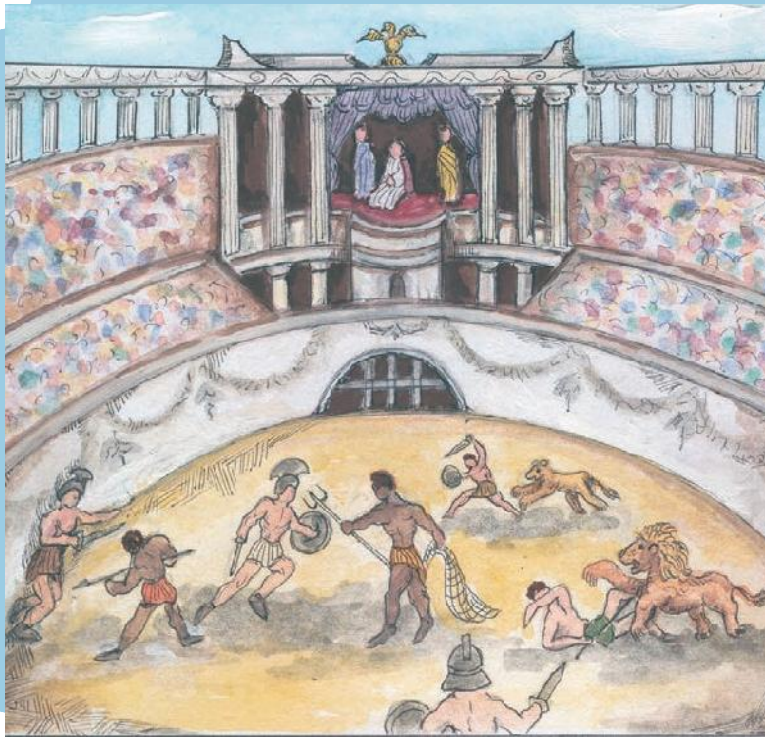
Πολλά άτομα μονομαχούσαν, ενώ άλλοι πολεμούσαν μεταξύ τους σε ομάδες, στην ξηρά ή στο νερό. Τότε πλημμύρισε ξαφνικά το αμφιθέατρο και έφεραν μέσα άλογα και ταύρους και άλλα κατοικίδια, που είχαν εκπαιδευτεί να κινούνται στο νερό όπως στη στεριά. Έφεραν και ανθρώπους πάνω σε πλοία, οι οποίοι άρχισαν να ναυμαχούν.

Κάσσιος Δίων, *Ιστορία της Ρώμης*

5.2. Το Κολοσσαίο της Ρώμης,
όπως είναι σήμερα.

¹ φορηγίδα: πλοίο μεταφοράς φορτίων.

5.3. Μια απάνθρωπη διασκέδαση

Το πλήθος μετά από κάθε μονομαχία ζητά από τον νικητή που φόνευσε τον αντίπαλό του, να αντιμετωπίσει αμέσως άλλον, ξεκούραστο, που θα καταφέρει να τον φονεύσει. Και ο τελευταίος νικητής φυλάσσεται για μια άλλη σφαγή. Έτσι ο άνθρωπος, πράγμα ιερό για τον άνθρωπο, φονεύεται από τον συνάνθρωπό του για απλή διασκέδαση των θεατών.

Σενέκας, *Επιστολές*

A. Ανακεφαλαίωση (1-4)

Οι Ρωμαίοι:

- Κατάκτησαν την Ελλάδα και κράτησαν τους Έλληνες διαιρεμένους.
- Δημιούργησαν ένα απέραντο κράτος κι έγιναν κοσμοκράτορες.
- Εφάρμοσαν το «διαίρει και βασίλευε» για τη διακυβέρνηση των κατακτημένων.
- Επηρεάστηκαν από τον τρόπο ζωής και τον πολιτισμό των Ελλήνων.

Οι Έλληνες:

- Βρέθηκαν για πρώτη φορά υπόδουλοι σε ξένο κατακτητή.
- Διατήρησαν τη γλώσσα, τη θρησκεία τους, τα ήθη και τα έθιμά τους.
- «Κατάκτησαν τους κατακτητές» με τα γράμματα και τις τέχνες τους.
- Συνεργάστηκαν και δημιούργησαν τον «ελληνορωμαϊκό πολιτισμό».

Στα χρόνια της «ρωμαϊκής ειρήνης»

- Προόδευσε η γεωργία, η βιοτεχνία, η ναυτιλία και το εμπόριο.
- Περιορίστηκαν οι μεγάλες κοινωνικές διαφορές.
- Πλούσιοι και φτωχοί μετείχαν στις γιορτές.